

Dyrevelfærd i Naturafgræsningen

INVITATION TIL WORKSHOP

MOLSLABORATORIET – 23. august 2019

Kære dyrevelfærdsinteresserede

Økologisk Landsforening inviterer dig hermed til at deltage i en workshop på Molslaboratoriet, fredag den 23. august om dyrevelfærd i naturafgræsningen.

Det gør vi, fordi vi i 2019 gennemfører et projekt af samme navn. Projektets hovedformål er at sikre, at hensynet til dyrenes trivsel bevares under de rammer og målsætninger, som kendetegner den moderne naturpleje med græssende kvæg.

Som projektets hovedopgave skal vi definere relevante velfærdsindikatorer, som kan grundlægge et udkast til en velfærdsprotokol for naturafgræsning.

Til dette behøver vi al den hjælp, vi kan få, fra dyrlæger, forskere og konsulenter, fra landmænd, der udfører naturafgræsning, og fra alle andre, der interesserer sig for dyrevelfærd. Vi håber derfor, du finder emnet og programmet interessant og vil deltage i arrangementet.

Dagens program

- 09:30 Ankomst, kaffe og tid til at hilse på hinanden
- 10:00 Workshop – diskussion og afsluttende præcisering af velfærdsindikatorer for naturafgræssende kvæg
- 13:00 Frokost (*Herefter mulighed for at forlade arrangementet for de allermost travle*)
- 14:00 (ca.) Rundtur i Molslaboratoriets skønne område, hvor Rewilding-projektet præsenteres. Undervejs vendes velfærdsindikatorerne endnu en gang.
- 15:00 (ca.) Tak for i dag

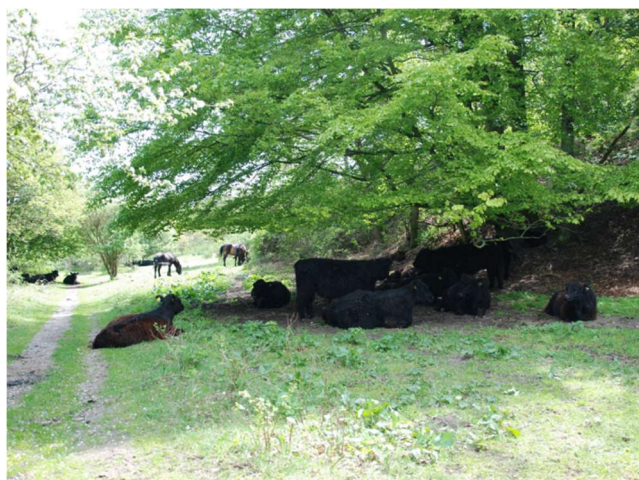
Deltagelse i workshoppen er gratis, men af hensyn til forplejning bedes du tilmelde dig senest fredag 16. aug. til Bent Rasmussen på 61435129 eller bra@okologi.dk.

Adresse: Molslaboratoriet, Nedre Strandkær, Strandkærvej 6, Femmøller, 8400 Ebeltoft

Med venlig hilsen

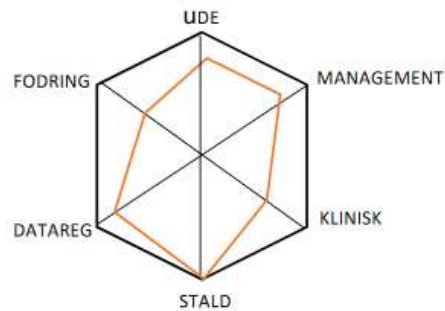
Iben A. Christiansen
Økologikonsulent

Bent Rasmussen
Projektleder

Manual til Græsserliv100 – Vurdering af kvægets velfærd i økologiske besætninger

- UDENDØRS FORHOLD
- FODRING
- MANAGEMENT
- KLINISKE REGISTRERINGER
- STALDFORHOLD
- DYRENES HISTORIE (DATA)

Gruppeopgave:

Nedenstående liste er brutto for indikatorer, der "siger" noget om dyrenes velfærd udendørs (de er anført i tilfældig rækkefølge).

Prioritér listen og tilføj, hvis gruppen kommer på en eller flere indikatorer, der mangler

De tre indikatorer gruppen bestemmer, som de vigtigste skal beskrives på skala fra 0-5 hvor 0 er "rigtig godt/højeste karakter" og 5 er "dårligst/laveste karakter"

Argumentér for jeres vurdering til fremlæggelse i plenum.

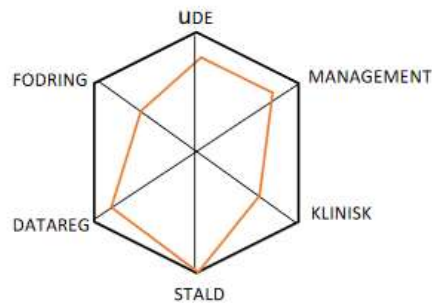
MANAGEMENT

Det er vigtigt for dyrene at leve et socialt liv i en gruppe. Harmonien i gruppen er af stor betydning for stressniveauet, og vi vurderer dette efter stabiliteten, flokstyrrelsen og størrelsesforskellen i gruppen. Jo mindre tumult, der er i en flok, jo bedre. Det skaber ro, når en gruppe dyr får lov at være sammen, opbygge et hierarki og gennem en periode kan bevare deres plads i rangordenen og befinder sig i det samme miljø. Stort set alle disse parametre er nogle, som man skal spørge landmanden om.

- 1) Overgange (fangfold og vogn/sammenhængende græsningsarealer= flyt uden stress)
- 2) Ensartethed i flok
- 3) Isolering af dyr (håndtering af syge dyr)
- 4) Kontakt med mennesker
- 5) Klipping af ungdyr ved indbinding
- 6) Kælvningsforhold
- 7) Dataoverblik (slagteafregning, DMS)
- 8) Slagtning (transporttid til slagtehus, aflivning på marken)
- 9) ...

Manual til Græsserliv100 – Vurdering af kvægets velfærd i økologiske besætninger

- UDENDØRS FORHOLD
- FODRING
- MANAGEMENT
- KLINISKE REGISTRERINGER
- STALDFORHOLD
- DYRENES HISTORIE (DATA)

Gruppeopgave:

Nedenstående liste er brutto for indikatorer, der "siger" noget om dyrenes velfærd udendørs (de er anført i tilfældig rækkefølge).

Prioritér listen og tilføj, hvis gruppen kommer på en eller flere indikatorer, der mangler

De tre indikatorer gruppen bestemmer, som de vigtigste skal beskrives på skala fra 0-5 hvor 0 er "rigtig godt/højeste karakter" og 5 er "dårligst/laveste karakter"

Argumentér for jeres vurdering til fremlæggelse i plenum.

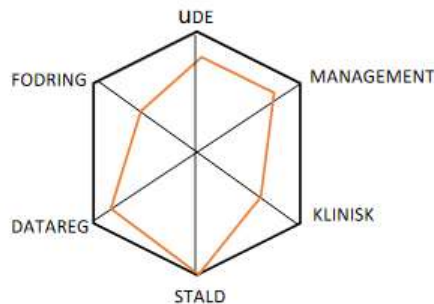
KLINISKE REGISTRERINGER

De kliniske registreringer er dyrets synlige respons på sine omgivelser. Der er plads på arket til at medtage op til 30 dyr, som så bliver stikprøven fra besætningen – jo flere – jo bedre.

- 10) Almen tilstand (enkeltdyr også ift. flok)
- 11) Frygtsomhed/adfærd (skala?)
- 12) Udtryk af social adfærd – agonistisk adfærd, anden form for social adfærd
- 13) Huld – huldvurdering (hvilken skala? Forskel på sommer/vinter)
- 14) Renhed
- 15) Trykninger, skader
- 16) Hårlag/Pels, udseende (egnet til ude-/indeforhold, bare pletter, parasit, klippet mm.)
- 17) Sygdom – (det man kan observere: øjenflåd, hoste, besværet respiration)
- 18) Halthed
- 19) Sult – vurdering af hungergruben (skala?)
- 20) ...

Manual til Græsserliv100 – Vurdering af kvægets velfærd i økologiske besætninger

- UDENDØRS FORHOLD
- FODRING
- MANAGEMENT
- KLINISKE REGISTRERINGER
- STALDFORHOLD
- DYRENES HISTORIE (DATA)

Gruppeopgave:

Nedenstående liste er brutto for indikatorer, der "siger" noget om dyrenes velfærd udendørs (de er anført i tilfældig rækkefølge). Prioritér listen og tilføj, hvis gruppen kommer på en eller flere indikatorer, der mangler. De tre indikatorer gruppen bestemmer, som de vigtigste skal beskrives på skala fra 0-5 hvor 0 er "rigtig godt/højeste karakter" og 5 er "dårligst/laveste karakter". Argumentér for jeres vurdering til fremlæggelse i plenum.

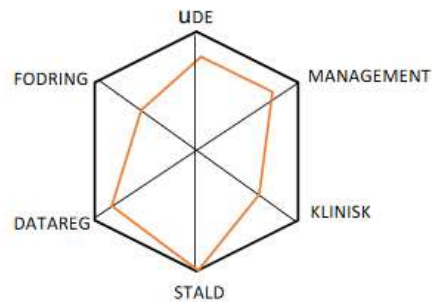
STALDFORHOLD

Stalden er dyrenes ramme. Den skal fungere både som en god ramme for det enkelte dyr og for hele flokken, sådan at de kan færdes så frit som muligt mellem foder, vand, liggepladser og motionsareal. Dyrene skal have det godt, f.eks. i form af muligheder for hudpleje, frisk luft og sikkerhed for udskridninger. De skal også have mulighed for at komme væk fra flokken, når de har brug for det. Kort sagt skal stalden være en ramme, som skaber ro, harmoni, valgfrihed og tryghed for dyrene, og hvor menneskene kan overskue og overvåge dem, så man kan gribe ind, når det er nødvendigt.

- 21) Bevægelsesareal, m2 (pr. dyr)
- 22) Skridsikkerhed, gulv
- 23) Rene og tørre gangarealer
- 24) Smalle passager og sluser
- 25) Kløindretning (mulighed for hudpleje inde)
- 26) Luftfornyelse/træk
- 27) Lugt
- 28) Dagslys
- 29) Indretning foderbord
- 30) Ædepladser
- 31) Drikkemuligheder
- 32) Rent liggeareal
- 33) Blødt leje
- 34) Uhindret rejse/lægge sig
- 35) Kalveskjul ved indendørs kælvning

Manual til Græsserliv100 – Vurdering af kvægets velfærd i økologiske besætninger

- UDENDØRS FORHOLD
- FODRING
- MANAGEMENT
- KLINISKE REGISTRERINGER
- STALDFORHOLD
- DYRENES HISTORIE (DATA)

Gruppeopgave:

Nedenstående liste er brutto for indikatorer, der "siger" noget om dyrenes velfærd udendørs (de er anført i tilfældig rækkefølge).
Prioritér listen og tilføj, hvis gruppen kommer på en eller flere indikatorer, der mangler
De tre indikatorer gruppen bestemmer, som de vigtigste skal beskrives på skala fra 0-5 hvor 0 er "rigtig godt/højeste karakter" og 5 er "dårligst/laveste karakter"
Argumentér for jeres vurdering til fremlæggelse i plenum.

DYRENES HISTORIE (DATA)

- 36) % døde dyr
- 37) Procent slagteanmærkninger
- 38) Procent slagtekøer med form og fedme på 1
- 39)

Opsamling workshop – Dyrevelfærd i naturafgræsning

Staldforhold

- Areal (min. areal, gruppesammensætning, gruppestørrelse)
- Foder/vand – efter anbefalinger – hold af malkekvæg
- Hvileunderlag

Klinisk data

- Huld – dyrets stand op til nu
- Hungergruppen – tegn på at have ædt indenfor sidste døgn
- Almen tilstand/sygdom – alle tegn på listen er relevante

Fodring

- Tilgængelighed af foder (fra frit valg og variation til fodermangel, ensartet)
- Vandhygiejne og belægning på drikkepladser (stort vandspejl, rent til vandkop, beskidt)
- Foderkvalitet (afh. af type og race) møder dyrets ernæringsmæssige behov
- Evt. tilføjelse af form på dyr eller afføring som indikator (er fibre omsat o.l.).
- Adgang til mineraler er også vigtig, men niveauet afhænger af jordtype.
- Mineralstatus ud fra slagteleverprøver

Udendørsforhold

- Tørt leje og opholdssted (Hvad er et tørt leje? – Veldrænet, kuperet, valgmuligheder)
- Belastning + renlighed og
- Læ, ly, skygge i form af naturlig bevoksning

Management

- Håndtering af dyrene (stress) – passer systemet til dyrene/dyrenes egnethed til arealerne
- Homogen flok – stabil floksammensætning (køn, alder osv.)
- Frygt/tamhed ift. mennesker
- Historikken ift. om dyrene skal flyttes eller ej.
- Evt. test af aggressions- og/eller frygtniveau.